Třetí přednáška z UCPO

TÉMA: Účtová třída 2: Majetek

Definice

- V účtové třídě 2 se účtuje o takovém majetku, jehož zdrojem krytí jsou jiné zdroje než technické rezervy.
- S takovým majetkem může pojišťovna nakládat dle svého uvážení a není již omezována tak striktně právními předpisy jako je tomu v případě finančního umístění.
- V rámci účtové třídy 2 – Majetek se účtuje jak o dlouhodobém majetku (DNM, DHM, DFM, tak i o krátkodobém majetku (KFM, zásoby).
- Pohledávky se však účtují v účtové třídě 3.

Složky majetku

- Dlouhodobý majetek se dělí na:
  - Dlouhodobý nehmotný majetek - takový majetek nehmotné povahy, jehož doba použitelnosti je delší než 1 rok a jehož vstupní (pořizovací) cena je vyšší, než si pojišťovna stanoví ve svém vnitřním předpisu s přihlédnutím k běžným zvyklostem (zřizovací výdaje, software, ocenitelná práva, patenty, goodwill, know-how, atd.).
  - Dlouhodobý hmotný majetek - takový majetek hmotné povahy, jehož doba použitelnosti je delší než 1 rok a jehož vstupní (pořizovací) cena je vyšší, než si pojišťovna stanoví ve svém vnitřním předpisu s přihlédnutím k běžným zvyklostem (neplatí pro budovy a pozemky) - (počítače, automobily, inventář, atd.).

- Dlouhodobý finanční majetek – majetek finanční povahy, který pojišťovna zamýšlí držet déle než 1 rok. O většině DFM se účtuje v rámci účtové třídy 1.

- Krátkodobý majetek – takový majetek, jehož doba použitelnosti je kratší než 1 rok nebo takový majetek hmotné povahy, jehož doba použitelnosti je delší než 1 rok, jehož vstupní cena však nedosáhla limitu stanoveného účetní jednotkou (dříve drobný dlouhodobý majetek). Patří sem např. zásoby, hotovost, depozita na BÚ, pohledávky (avšak účtované v rámci účtové třídy 3).

Pořizování majetku

- Majetek lze pořídit těmito základními způsoby:
  - Nákupem – ocenění v PC,
  - Vlastní činností – ocenění ve VN,
  - Darováním, jiným bezplatným nabytím (nález při inventarizaci…) – ocenění v RPC.
- Při pořizování dlouhodobého majetku se využívá k prokalkulování PC, příp. VN, RPC účet 2xx – Pořízení DNHFM – viz minulá přednáška. K tomuto účtu je vhodné vést analytickou evidenci podle druhu pořizovaného majetku.
- Při pořizování majetku vlastní činností si pojišťovna buď zřídí výnosový účet 6xx – Aktivace DM, nebo účtuje na účtu 6xx – Ostatní výnosy v členění na analytickou evidenci.

- Pojišťovna kupuje nový software od neplátce DPH pro svoji pobočku v Drnovicích (což je kousek od Vyškova☺) v hodnotě 250 000 Kč. Dodavateli zaplatila zálohu v hotovosti ve výši 50 000 Kč. Po 14 dnech po zaplacení zálohy jí přišla faktura za nákup softwaru. Rozdíl mezi kupní cenou a zálohou uhradila pojišťovna také hotově. Zaúčtujte.

Řešení:

Nejprve je nutno zaúčtovat zaplacení zálohy. V okamžiku, kdy přijde faktura se účtuje na účet Pořízení DNM (nebo v našem případě přímo na majetkový účet 2xx – Software), následně se zúčtuje záloha a zbytek kupní ceny se doplatí.

Účtování:

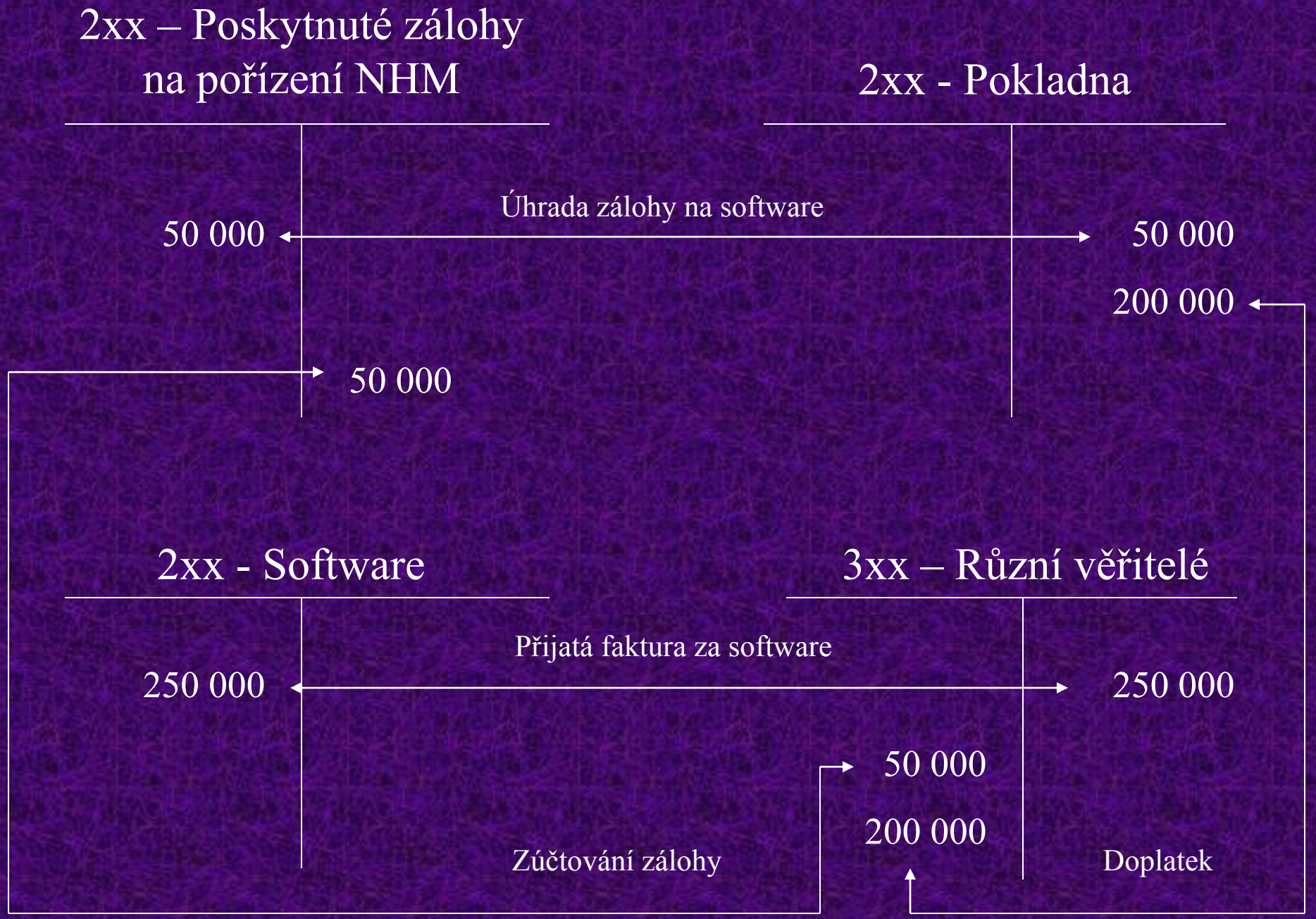
2xx – Poskytnuté zálohy na pořízení NHM
2xx - Pokladna
Úhrada zálohy na software
50 000
50 000
50 000
200 000
2xx - Software
3xx – Různí věřitelé
Přijatá faktura za software
250 000
250 000
50 000
200 000
Zúčtování zálohy
Doplatek

Odpisy dlouhodobého majetku

- Odpisovatelný dlouhodobý majetek se účetně odpisuje od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byl dlouhodobý majetek zařazen do účetní evidence.
- Pojišťovna si podle svých potřeb volí dobu odpisování a metodu odpisování. Účetně lze odpisovat majetek:
  1. Rovnoměrně,
  2. Zrychleně,
  3. Zpomaleně,
  4. Podle výkonu.

  Účetně se majetek odpisuje nepřímo prostřednictvím účtů oprávek.

Účtování o odpisech

- Je velmi podobné jako u ostatních podnikatelských subjektů – odpis je náklad účtovaný na účet 5xx – Ostatní náklady a souvztažně na účet oprávek k příslušnému druhu majetku.

Jednorázové odpisy

- Řádně se dlouhodobý odpisovatelný majetek odpisuje tak dlouho, dokud není odepsána jeho vstupní cena (tzn. v situaci, kdy zůstatková cena = VC - oprávek = 0). V okamžiku, kdy je takový majetek plně odepsán, lze ho vyřadit z účetní evidence. Někdy je však možné, že je nutno vyřadit nějaký majetek z účetní evidence dříve, něž je plně odepsán.
- V takovém případě je nutno provést jednorázový odpis.
- Jednorázový odpis se provede vždy ve výši aktuální ZC tak, aby ZC po jednorázovém odpisu byla vždy rovna 0.

Účtování jednorázových odpisů

- Jednorázové odpisy se účtují buď podobně jako řádné odpisy na nákladový účet 5xx – Ostatní náklady, nebo na nákladový účet 5xx – Mimořádné náklady. Konkrétní použití účtu závisí na způsobu vyřazování doposud ne zcela odepsaného majetku.
- Účet Ostatní náklady se použije k zaúčtování jednorázového odpisu v případě, že je majetek vyřazován v důsledku prodeje nebo daru.
- Účet Mimořádné náklady se použije, pokud je majetek vyřazován v důsledku fyzické likvidace, manka nebo škody.

Vyřazení majetku z účetní evidence

Plně odepsaný majetek se z účetní evidence vyřazuje ve výši vstupní ceny.

Účtování o hotovosti na účtech u finančních institucí, hotovosti v pokladně a jiném finančním majetku

- Tato účtová skupina slouží k účtování o penězích (hotovosti) pojišťovny v pokladně, ceninách (kolky, známky, šeky), finančním majetku na bankovních účtech pojišťovny a také o vlastních akciích pojišťovny.
- K účtování o hotovosti slouží účet 2xx – Pokladna, který se povinně analyticky člení na měnu tuzemskou a zahraniční.
- K účtování depozit na BÚ slouží účet 2xx – Běžné účty. Tento účet se analyticky člení podle měn a také podle jednotlivých bank.

- O ceninách se účtuje na účtu 2xx – Jiné pokladní hodnoty. Tento účet se analyticky člení podle typu cenin.

Pojišťovně byla uhrazena pohledávka za poskytnuté služby ve výši 40 000 Kč šekem. Zaúčtujte.

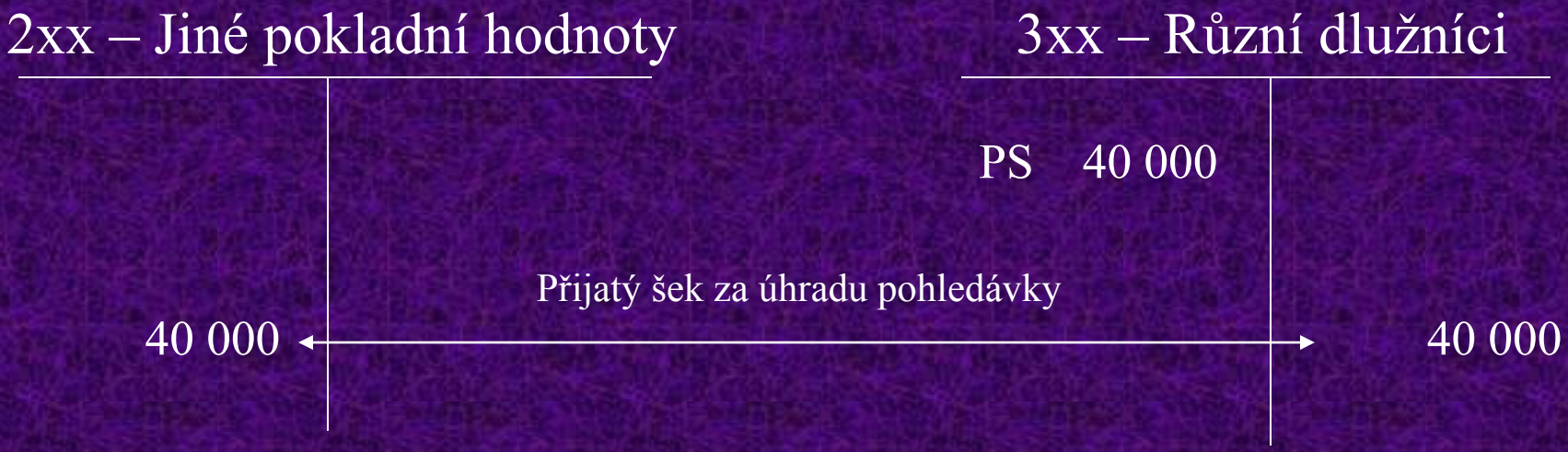

Časový nesoulad při převodu peněz

- K časovému nesouladu při převodu peněz dochází v situaci, kdy pojišťovna nemá v daný okamžik k dispozici všechny účetní doklady, které jsou nezbytné k zaúčtování dané transakce. K této situaci dochází zejména při převodu peněz z pokladny na BÚ (obvykle je k dispozici okamžitě pokladní doklad, chybí výpis z BÚ), ale může k ní dojít i v případě převodu peněz mezi jednotlivými bankovními účty nebo při převodu peněz mezi BÚ a úvěrovým účtem.
- Taková situace se řeší prostřednictvím účtu 2xx – Peníze na cestě.

- Dne 17.10. převádí pojišťovna z pokladny na BÚ 90 000 Kč. Výpis z BÚ obdrží až 25.10. Zaúčtujte.

Řešení:

Dne 17.10. Nelze účtovat na účet 2xx – Běžné účty, neboť k tomuto datu chybí pojišťovně účetní doklad k tomuto účtu, kterým je výpis z BÚ. Dne 17.10. tedy lze účtovat pouze na účet 2xx – Pokladna, neboť VPD si pojišťovna vytváří sama a má ho k dispozici. Místo účtu 2xx – Běžné účty se souvztažně účtuje na účet 2xx – Peníze na cestě. Teprve 25.10. Dojde na základě VBÚ k přeúčtování z účtu Peníze na cestě na účet Běžné účty.

Účtování:

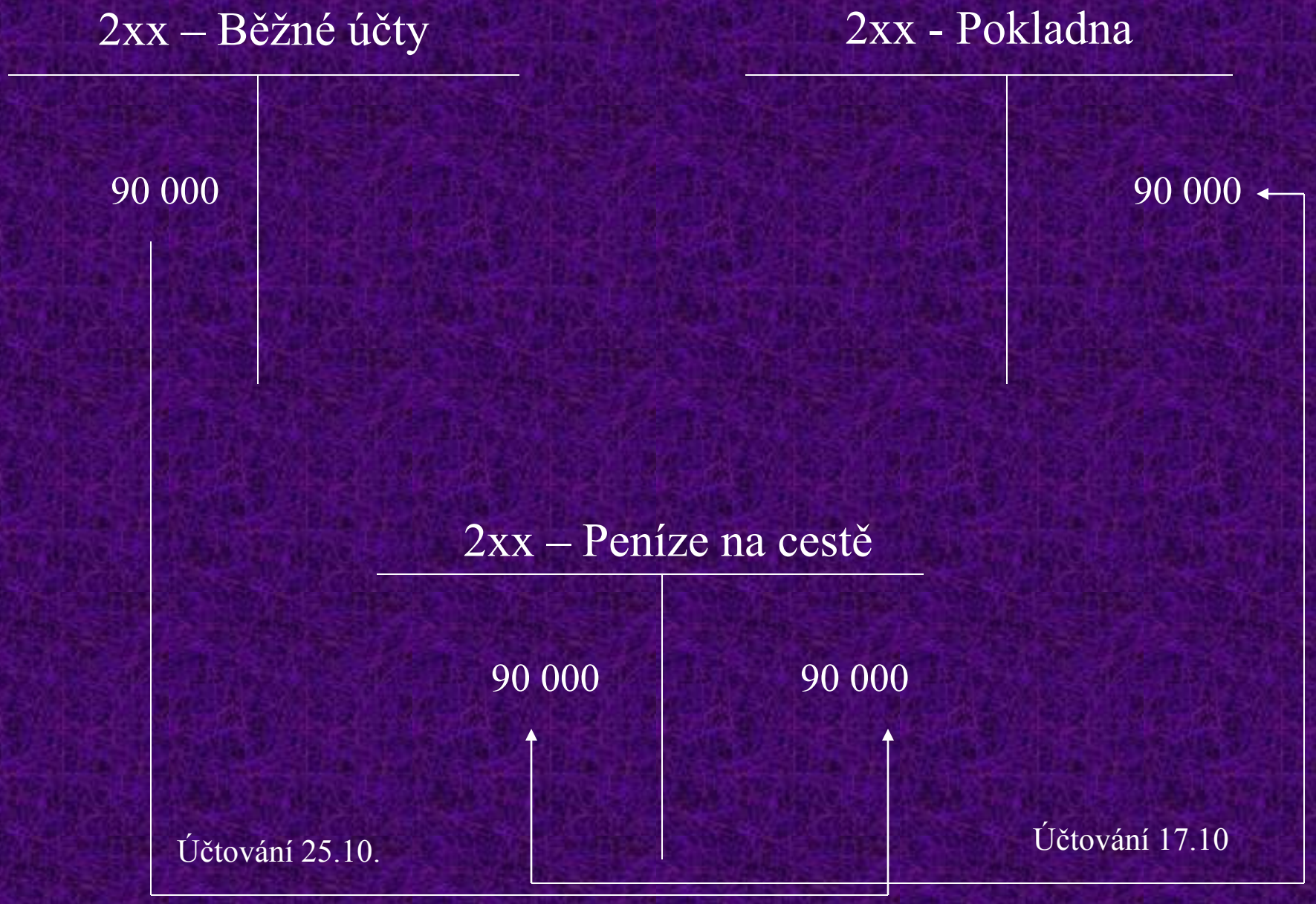
2xx – Běžné účty
90 000
2xx - Pokladna
90 000
2xx – Peníze na cestě
90 000
90 000
Účtování 25.10.
Účtování 17.10

Účtování o ostatních aktivech

- V této účtové skupině se účtuje o zásobách pojišťovny a o ostatním majetku, který není možno zaúčtovat na jiném účtu v rámci účtové skupiny 2.
- Zásoby pojišťovny představují de facto veškerý movitý majetek pojišťovny, který není hmotným majetkem evidovaným v účtové skupině Dlouhodobý hmotný majetek.
- Pojišťovna může podle postupů účtování pro pojišťovny o zásobách účtovat dvěma způsoby.

Způsoby účtování o zásobách

1. Způsob – odpovídá účtování o zásobách způsobem B u běžných podnikatelů. Tento způsob se využívá zejména v případě zásob pojišťovny „krátkodobější“ povahy.
   - Okamžitě při pořízení zásob je účtováno o jejich spotřebě na vrub nákladového účtu 5xx – Ostatní náklady. Majetkový účet 2xx – Zásoby slouží pouze k zachycení skutečného stavu zásob zjištěného při inventarizaci.
2. Způsob - významné položky zásob, zejména dlouhodobého charakteru, může pojišťovna účtovat jako náklady příštích období. Při pořízení tedy účtuje na stranu MD účtu 3xx – Náklady příštích období a na stranu D příslušného účtu dle způsobu jejich pořízení. Majetkový účet 2xx – Zásoby se v tomto případě vůbec nepoužívá.

Pojišťovna nakupuje na fakturu formuláře v hodnotě 100 000 Kč od neplátce DPH. Během účetního období došlo ke spotřebě formulářů v hodnotě 40 000 Kč. Zaúčtujte všechny nezbytné účetní operace v průběhu účetního období oběma způsoby evidence zásob a v obou případech zjistěte HV pojišťovny.

Řešení:

Při účtování prvním způsobem se v okamžiku pořízení účtuje na účet 5xx – Ostatní náklady (strana MD). O vlastní spotřebě se v průběhu účetního období neúčtuje (vše už je účetně spotřebováno). Na konci roku se provede inventarizace a zůstatek nespotřebovaných formulářů se převede na účet 2xx – Zásoby a o tento zůstatek se sníží hodnota nákladů na účtu 5xx – Ostatní náklady (strana D).

HV pojišťovny pak bude odpovídat skutečné spotřebě, čili ztrátě ve výši 40 000 Kč.

Účtování

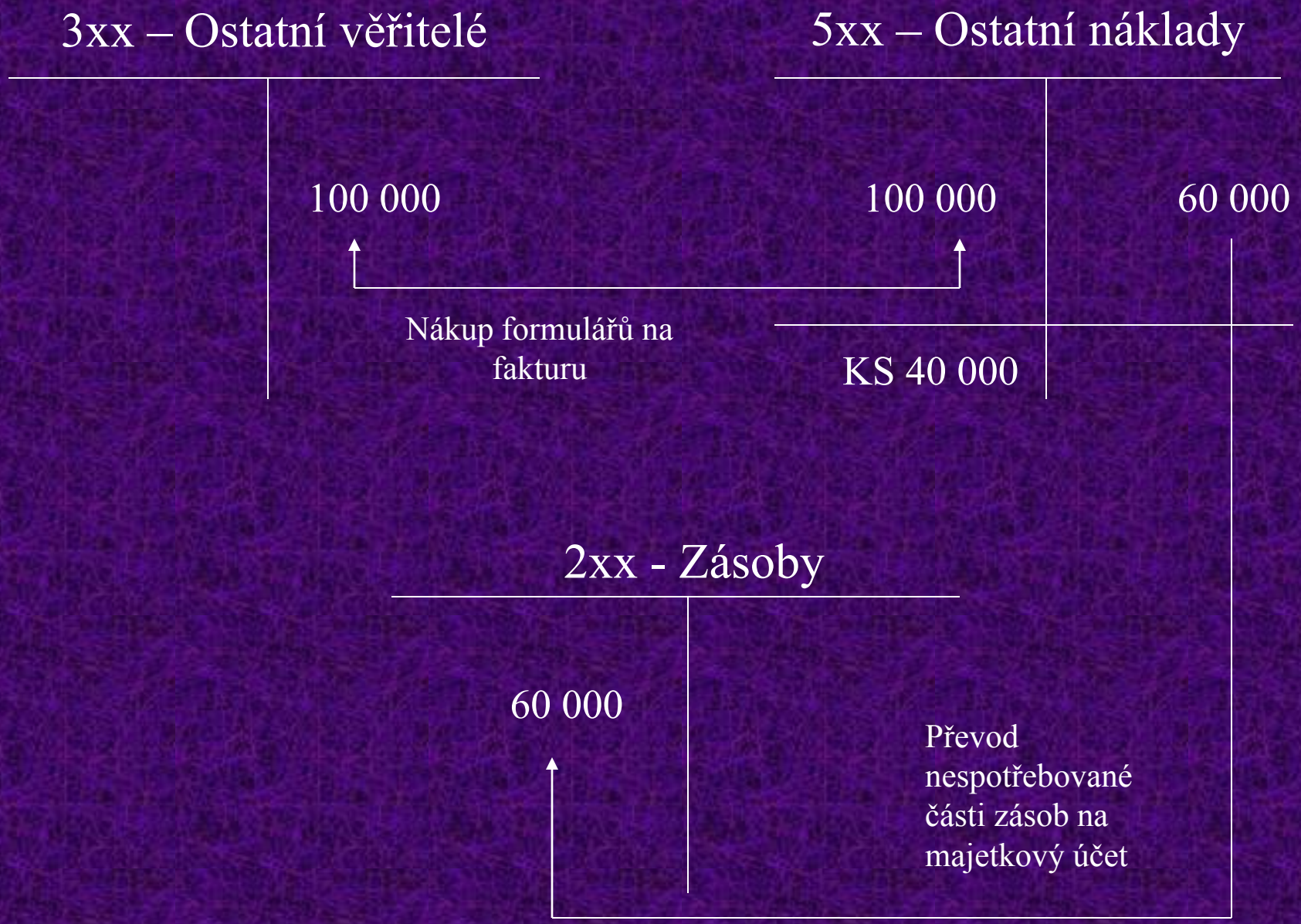
3xx – Ostatní věřitelé
5xx – Ostatní náklady
100 000
100 000
60 000
Nákup formulářů na fakturu
KS 40 000
2xx - Zásoby
60 000
Převod nespotřebované části zásob na majetkový účet

Počáteční zůstatek účtu 2xx – Zásoby se v dalším roce opět převede na účet 5xx – Ostatní náklady tak, aby před provedením inventarizace na konci dalšího roku nevykazoval účet 2xx – Zásoby zůstatek.

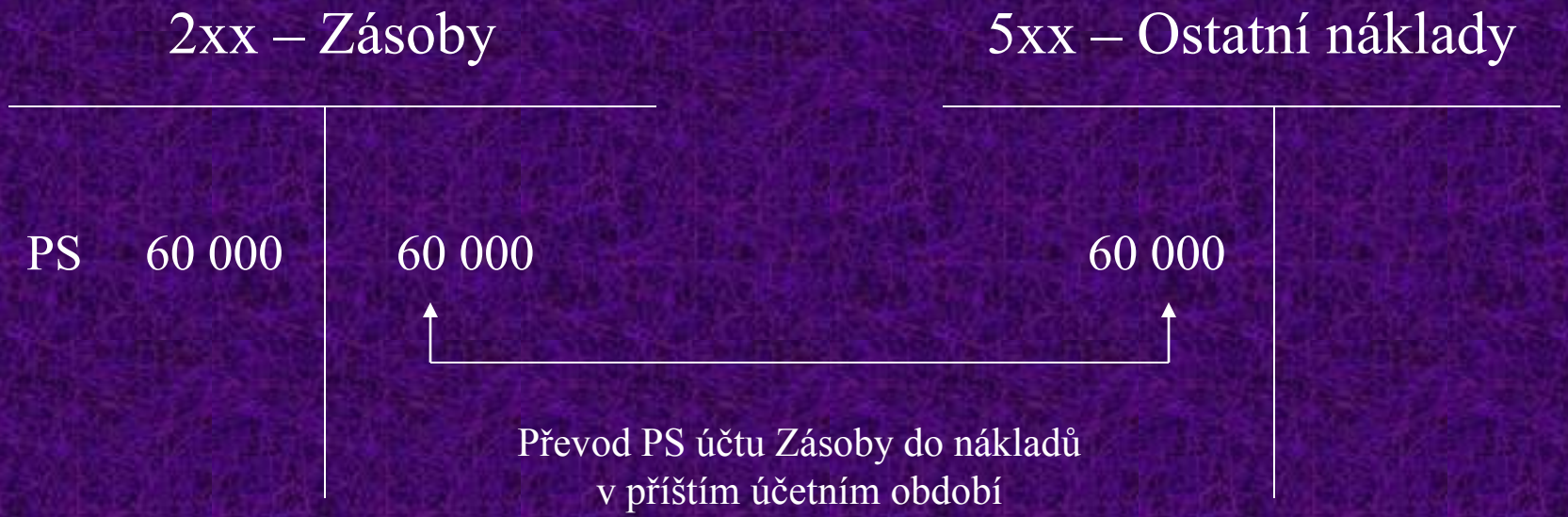

Řešení:

Při účtování druhým způsobem se v okamžiku pořízení zásob účtuje na účet 3xx – Náklady příštích období. V okamžiku, kdy jsou zásoby vydány do spotřeby se převede skutečná výše spotřeby z účtu Náklady příštích období na účet 5xx – Ostatní náklady.

HV pojišťovny opět představuje výši skutečné spotřeby. Pojišťovna tak dosáhla ztráty ve výši 40 000 Kč.

Závěr:

Bez ohledu na to, jakým způsobem pojišťovna o zásobách účtuje, vždy musí vyjít stejný HV!!! Zvolená metoda účtování o zásobách nemůže ovlivnit výsledek hospodaření pojišťovny.

Účtování

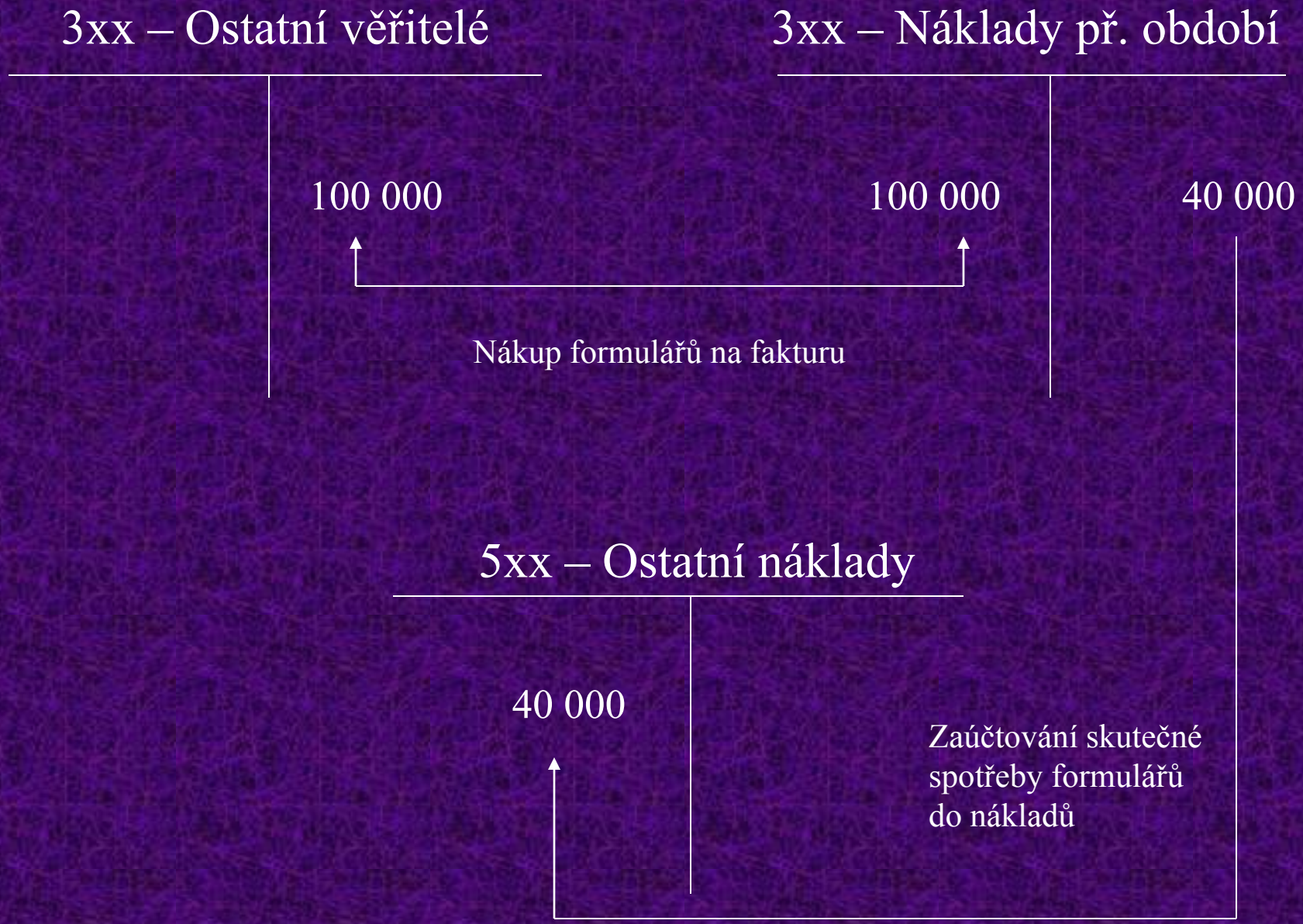
3xx – Ostatní věřitelé
3xx – Náklady př. období
100 000
100 000
40 000
Nákup formulářů na fakturu
5xx – Ostatní náklady
40 000
Zaúčtování skutečné spotřeby formulářů do nákladů

- O ostatních aktivech, pro které nelze najít vhodný účet v rámci účtové třídy 2 se účtuje na účtu 2xx – Ostatní aktiva.
- Jedná se např. o krátkodobé cenné papíry.
- K tomuto účtu se vede analytická evidence podle jednotlivých druhů majetku.

Účtování o inventarizačních rozdílech

- V případě, že pojišťovna zjistí při inventarizaci rozdíl mezi účetním stavem majetku a závazků a jejich skutečným stavem, je povinna o takové skutečnosti účtovat. O inventarizační rozdíl se jedná:

1. Jestliže je skutečný stav nižší než účetní stav a rozdíl mezi těmito stavy není možno doložit žádným účetním dokladem či jiným způsobem v souladu se Zákonem o účetnictví. Takový rozdíl (manko) je posuzováno podle příslušných ustanovení Občanského zákoníku nebo Zákoníku práce.
2. Jestliže je skutečný stav vyšší než účetní stav a tento rozdíl není možné doložit odpovídajícím účetním dokladem.

- Při inventarizaci byl zjištěn přebytek stravenek v pokladně ve výši 1 200 Kč. Zaúčtujte.

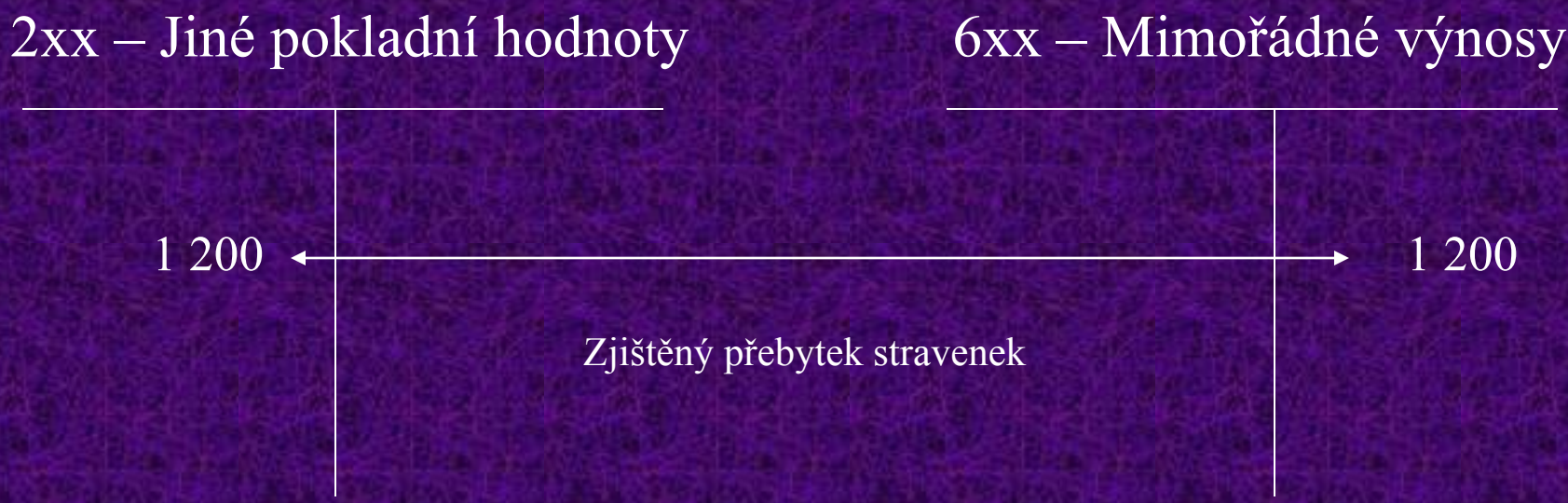

Účtování o inventarizačních rozdílech (pokračování)

- Specifikum tvoří nově zjištěný majetek, který dosud v účetnictví zaúčtován nebyl.
- Inventarizační rozdíly vyplývající z takového majetku jsou pak účtovány podle toho, zda se jedná o odpisovaný či neodpisovaný majetek.
- Pokud se jedná o odepisovaný majetek, tak se zaúčtuje na příslušný majetkový účet v účtových skupinách Dlouhodobý nehmotný majetek nebo Dlouhodobý hmotný majetek a zároveň se účtuje na stranách dal příslušných oprávkových účtů.
- Pokud se jedná o neodpisovaný majetek, pak se použijí majetkové účty 2xx – Hmotný majetek neodpisovaný nebo 1xx – Pozemky a zároveň se účtuje na straně D účtu 4xx – Ostatní kapitálové fondy.

Při inventarizaci pojišťovna zjistila nezaúčtovaný počítač (oceněn v RPC) na 45 000 Kč a sbírku obrazů v hodnotě 120 000 Kč. Zaúčtujte.

Řešení:

Počítač je odpisovaný dlouhodobý majetek. Nově zjištěný počítač se tak zanese do evidence prostřednictvím příslušného majetkového účtu (v tomto případě účet 2xx – Movitý majetek) a souvztažným účtem bude účet 2xx – Oprávky k odpisovanému hmotnému majetku. Sbírka se neodepisuje, zanese se proto do evidence prostřednictvím majetkového účtu 1xx – Ostatní finanční umístění, příp. 2xx – Ostatní aktiva a souvztažným účtem bude účet 4xx – Ostatní kapitálové fondy.

Účtování

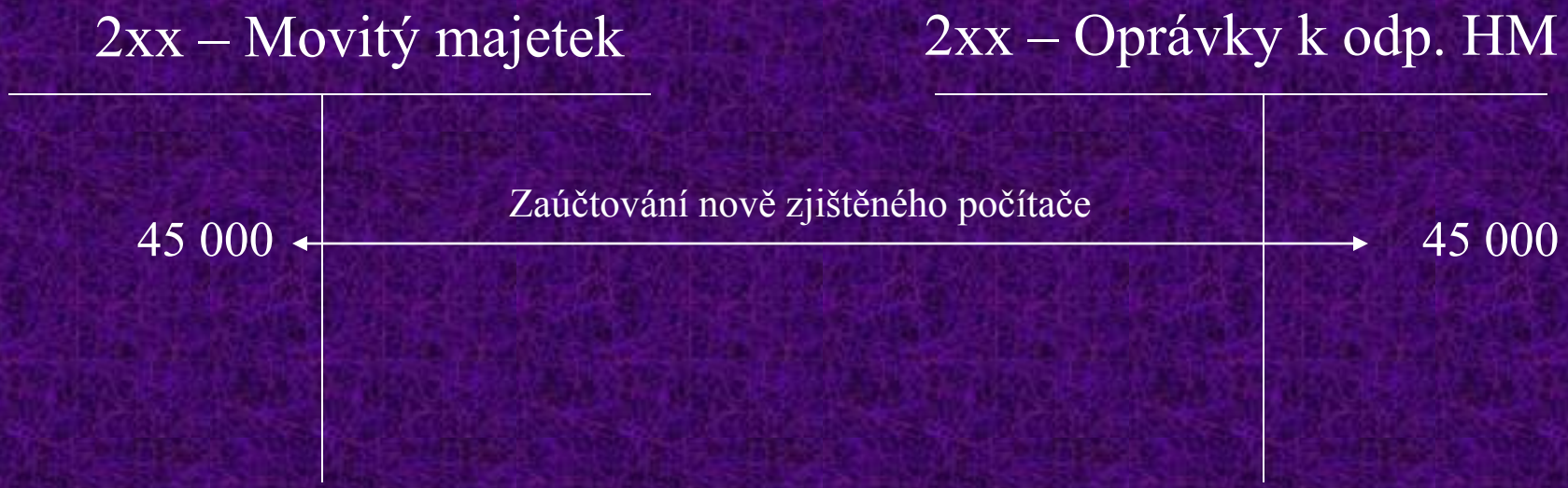
2xx – Movitý majetek
2xx – Oprávky k odp. HM
Zaúčtování nově zjištěného počítače
45 000
45 000

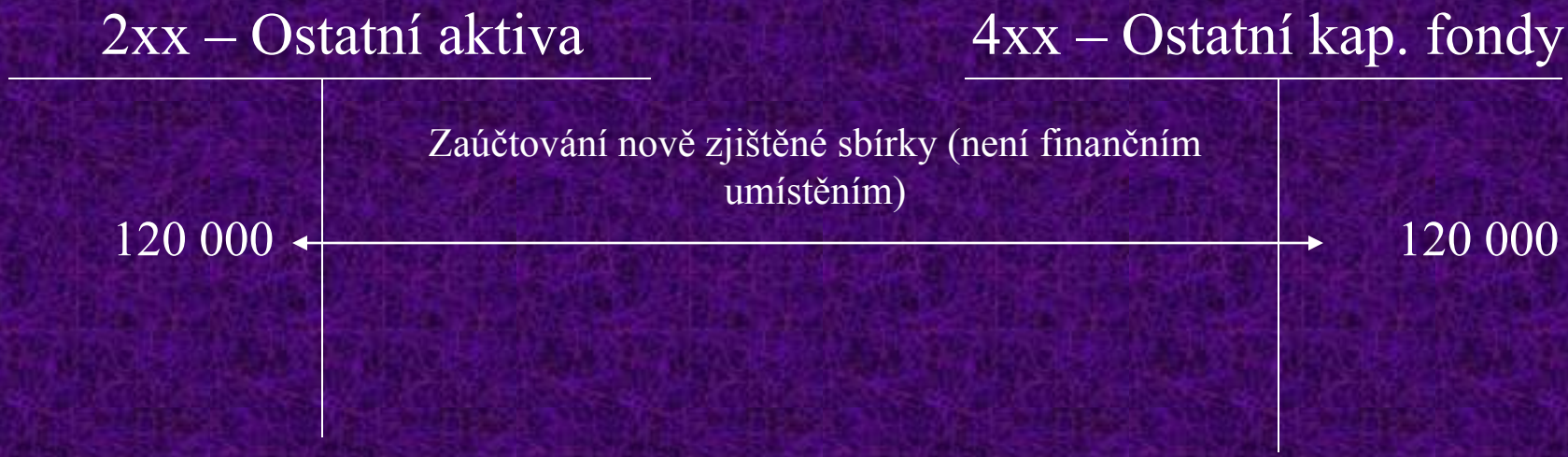
2xx – Ostatní aktiva
4xx – Ostatní kap. fondy
Zaúčtování nově zjištěné sbírky (není finančním umístěním)
120 000
120 000